

Kız ve Turna

Aysel Banu YAVUZAL

Kız ve Turna

Aysel Banu YAVUZAL

Her yıl, hava serinleyip yapraklar dökölmeye başladığında, kız turnaları bekler. Hardal sarısı yağmurluğuyula kasabanın kenarında durur, iki siyah örgüsü rüzgarda uçuşur. Küçük yeşil sırt çantasında rulo yapılmış bir harita taşır. Sonra onları duyar: yükseklerden gelen yumuşak, vahşi bir çağrı. Turnalar geliyor. Geniş gri kanatları gökyüzüne yayılır ve kırmızı taçları küçük fenerler gibi parlar. Kız, aralıklı dişleriyle gülümser ve el sallar.

Turnalar kasabanın üzerinden uzun, zarif bir sıra halinde uçar. Uzun boyunları ileri uzanır, bacakları ince kurdeleler gibi arkada sürüklenir. Kız onlar minik noktalar olana kadar izler. "Nereye gidiyorlar?" diye merak eder. Büyük haritasını çimenlerin üzerine açar. Haritada göller, nehirler ve uzak sulak alanlar görünür. Parmağıyla bir yol çizer. "Onları takip edeceğim," der. "Uğradıkları her yeri işaretleyeceğim."

Evde, kız haritayı mutfak masasına yayar. Koyu kahverengi gözleri, sulak alanları incelerken parlar. Öğretmeninin söylediklerini hatırlar: turnaların uzun yolculuklarında dinlenmek ve beslenmek için sulak alanlara ihtiyaçları vardır. Bir kalem alır ve kasabanın yakınındaki ilk göle küçük bir turna simgesi çizer. "İlk burada duruyorlar," der. Çilleri gülümserken kırışır. Tüm göçü takip etmek için sabırsızlanır.

Her gün okuldan sonra kız haritayı kontrol eder. Turnaların uğradığı yerler hakkında okur. Turnaların suda yürüyüp su bitkileri yediği geniş, sığ bir gölü işaretler. Bir hafta dinlendikleri çamurlu bir sulak alanı işaretler. Tek ayak üzerinde uyudukları bir nehir deltasını işaretler. Haritası küçük turna simgeleriyle dolar. Küçük yeşil sırt çantası, nereye giderse gitsin haritayı taşır.

Bir öğleden sonra kız, kasabasının yakınındaki sulak alanı ziyaret eder. Kırmızı lastik çizmeleriyle sessizce durur. Turnaların inişini görür, geniş gri kanatları yelken gibi açılır. Keskin gagalarını suya daldırıp lezzetli kökler çıkarırlar. Kız sabırla ve hareketsiz izler. Tam orada haritasına küçük bir turna çizer. "Bu sulak alan bir mola yeri gibi," diye fısıldar. "Yemek yiyip uyuyacak bir yer."

Ama sonra kız bir şey fark eder. Sulak alandaki bir tabela, yeni bir otopark için doldurulabileceğini söyler. Yuvarlak yüzü düşer. "Turnalar nerede dinlenecek?" diye sorar ertesi gün öğretmenine. Öğretmeni yuvarlak gözlüklerini düzeltir ve başını sallar. "Sulak alanlar önemlidir," der nazikçe. "Belki yardımcı olabilirsin." Kız rulo haritasını sıkıca tutar ve derin düşünür.

O akşam kız haritayı oturma odasının zeminine yayar. Parmağıyla tüm göç yolunu çizerek. Kasabanın yakınındaki gölden, nehir deltası boyunca, ta uzak sulak alanlara kadar. Her yeri özenle işaretler. "Turnalar bir sulak alanı kaybederse, yolculuk zorlaşır," der. Haritasını sınıf arkadaşlarıyla paylaşmaya karar verir. Belki bu yerleri korumaya yardım edebilirler.

Ertesi sabah kız, haritasını sıkıca rulo yapıp okula yürür. Hardal sarısı yağmurluğunu giyer, acele ederken örgüleri zıplar. Sınıfta öğretmeni sıcak bir gülümsemeyle bakar. "Kızın bize göstereceği bir şey var," der. Kız büyük haritayı tahtaya açar. Sınıf arkadaşları merakla etrafına toplanır. Mavi şapkalı bir çocuk, "Bütün o küçük turna işaretleri ne?" diye sorar.

Kız derin bir nefes alır. "Bunlar turnaların göç sırasında uğradığı yerler," der, işaret ederek. "Bu göl, bu sulak alan, bu nehir. Dinlenmek ve beslenmek için bu yerlere ihtiyaçları var." Sınıf arkadaşları daha yakına eğilir. Onlara kasabanın yakınındaki, doldurulabilecek sulak alanı gösterir. "Onu kaybedersek, turnalar geri dönmeyebilir," der yumuşakça. Oda sessizleşir. Sonra sorularla eller havaya kalkar.

"Ne kadar uzağa uçuyorlar?" diye sorar at kuyruklu bir kız. "Uçarken uyuyorlar mı?" diye sorar bir diğeri. Kız elinden geldiğince yanıtlar. "Günlerce uçuyorlar," der. "Durup dinlenmek için sulak alanlara ihtiyaçları var." Öğretmeni tartışmayı yönlendirir, yeşil hırkasının kolları sıvalıdır. "Yardım etmek için ne yapabiliriz?" diye sorar. Sınıf arkadaşları düşünür. "Sulak alanları koruyabiliriz!" der mavi şapkalı çocuk. Herkes başını sallar.

Sınıf bir plan yapmaya karar verir. Sulak alanı kurtarmaları için kasaba yöneticilerine mektuplar yazacaklar. Turna resimleri çizip afişler yapacaklar. Kız o kadar geniş gülümser ki aralıklı dişi görünür. İçi ısınır. Haritası işe yaradı! Öğretmeni gururla başını sallar. "Görüyorsunuz," der, "birlikte çalıştığımızda bir kişinin fikri büyük bir şeye dönüşebilir."

Sınıf günlerce projeleri üzerinde çalışır. Gri turnalar ve kırmızı taşlarla afişler boyarlar. Sulak alanlar hakkında bilgiler yazarlar. Kız haritasına daha fazla turna simgesi ekler. Kasaba toplantısı günü kız haritasıyla ayağa kalkar. Dizleri biraz titrer ama net konuşur. "Lütfen sulak alanı kurtarın," der. "Turnaların ona ihtiyacı var." Büyükler dinler. Alkışlarlar. Kasaba yöneticileri düşüneceklerine söz verir.

Haftalar sonra kasaba yöneticileri sulak alanı korumayı kabul eder. Yeni bir tabela asarlar: "Turna Dinlenme Alanı—Lütfen Temiz Tutun." Kız sınıfıyla ziyaret eder. Turnaların inişini, gagalarını daldırışını ve geniş kanatlarını açışını görürler. Kızın çilleri gülümserken kırışır. "Geri döndüler," diye fısıldar. Öğretmeni elini omzuna koyar. "Çünkü sen yardım ettin," der. Sınıf arkadaşları sessizce sevinir.

Turnalar tekrar gidince kız onları haritasında takip eder. Aynı yerleri eskisi gibi işaretler. Ama artık güvende olduklarını bilir. Sınıfının onları korumaya yardım ettiğini bilir. Haritayı açar ve yolu çizer. "İyi yolculuklar," der gökyüzüne. "Sulak alanları sizin için güvende tutacağız." Örgüleri esintide havalanır. Turnalar uçup giderken yumuşakça seslenir.

Sınıfa dönen kız haritasını duvara asar. Harita küçük turna simgeleri ve notlarla kaplıdır. Sınıf arkadaşları etrafına toplanır. "İyi bir şey yaptık," der mavi şapkalı çocuk. Kız başını sallar. "Ve bunu yapmaya devam edebiliriz," der. "Her yıl yardımcı olabiliriz." Öğretmeni gülümser. "Doğru," der. "Sulak alanları korumak turnalara ve diğer birçok hayvana da yardımcı olur."

Kız turnaların gelecek yıl geri döneceğini bilir. Hardal sarısı yağmurluğuyla, haritası elinde bekliyor olacak. Kasabanın üzerinden uçuşlarını izleyecek, uzun boyunları ileri uzanacak. Ve küçük bir kızın bile bir haritayla büyük bir fark yaratabileceğini hatırlayacak. Tüylü dostlarına yardım ettiğini bilerek gülümser. Sulak alanlar güvende ve turnaların her zaman dinlenecek bir yeri olacak.